

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

СПРОВОЂЕЊЕ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА – РЕГУЛАТИВА, ОДГОВОРНОСТИ, ИЗАЗОВИ

СНЕЖАНА БАТРИЋЕВИЋ, овлашћени интерни ревизор

Reforma
lokalnih finansija III
u Srbiji

ТЕМЕ

- ✓ ПРАВНИ ОКВИР И РЕГУЛАТИВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА
- ✓ ИНТЕРНА РЕВИЗИЈА И ОРГАНИ УПРАВЉАЊА У ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА: ОСИГУРАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ
- ✓ МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ И ПРИМЕНА У ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

ЗАКОН О ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ("Сл. гласник РС", бр. 15/2016 и 88/2019)

Овим законом уређује се правни положај јавних предузећа и других облика организовања који обављају делатност од општег интереса, а нарочито оснивање, пословање, управљање, имовина и друга питања од значаја за њихов положај.

ДЕЛАТНОСТИ ОД ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА

Члан 2.

- Делатности од општег интереса, у смислу овог закона, јесу делатности које су као такве одређене законом у области: рударства и енергетике, саобраћаја, електронских комуникација, издавања службеног гласила Републике Србије и издавања уџбеника, нуклеарних објеката, наоружања и војне опреме, коришћења, управљања, заштите, уређивања и унапређивања добара од општег интереса и добара у општој употреби (воде, путеви, шуме, пловне реке, језера, обале, бање, дивљач, заштићена подручја и др.), управљања отпадом и другим областима.
- Делатности у смислу става 1. овог члана јесу и комуналне делатности, као и друге делатности одређене законом као делатности од општег интереса.
- У оквиру обављања делатности из става 1. овог члана из области енергетике пружају се услуге од општег економског интереса.

ПОЈАМ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА И ДРУГИХ ОБЛИКА

Члан 3

Јавно предузеће је предузеће које обавља делатност од општег интереса, а које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе (у даљем тексту: јавно предузеће).

Поред јавног предузећа, делатност од општег интереса може да обавља и:

- 1) друштво с ограниченом одговорношћу и акционарско друштво (у даљем тексту: друштво капитала) чији је једини власник јавно предузеће;
- 2) друштво капитала чији је једини власник Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, као и зависно друштво чији је једини власник то друштво капитала;
- 3) друго друштво капитала и предузетник, коме је надлежни орган поверио обављање те делатности.

ОСНИВАЊЕ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА

- Ако јавно предузеће оснива Република Србија, акт о оснивању јавног предузећа доноси Влада, која врши права оснивача.
- Ако јавно предузеће оснива аутономна покрајина, акт о оснивању јавног предузећа доноси скупштина аутономне покрајине, која врши права оснивача.
- Ако јавно предузеће оснива јединица локалне самоуправе, акт о оснивању јавног предузећа доноси скупштина јединице локалне самоуправе, која врши права оснивача.

ОРГАНИ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА

Члан 15

Органи јавног предузећа су:

- 1) надзорни одбор;
- 2) директор.

НАДЗОРНИ ОДБОР

1) доноси дугорочни и средњорочни план пословне стратегије и развоја и одговоран је за њихово спровођење; 2) доноси годишњи, односно трогодишњи програм пословања, усклађен са дугорочним и средњорочним планом пословне стратегије и развоја из тачке 1. овог члана; 3) усваја извештај о степену реализације годишњег, односно трогодишњег програма пословања; 4) усваја тромесечни извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности; 5) усваја финансијске извештаје; 6) надзире рад директора; 7) доноси статут; 8) одлучује о статусним променама, оснивању других правних субјеката и улагању капитала; 9) доноси одлуку о расподели добити, односно начину покрића губитка; 10) закључује уговоре о раду са директором, у складу са законом којим се уређују радни односи; 11) врши друге послове у складу са законом и статутом.

Надзорни одбор не може пренети право одлучивања о питањима из своје надлежности на директора или друго лице у јавном предузећу.

КОМИСИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ - Члан 55

- Јавно предузеће чији је оснивач Република Србија има комисију за ревизију.
- Комисија за ревизију има три члана које именује надзорни одбор.
- Независан члан надзорног одбора је председник комисије за ревизију.
- Чланови комисије за ревизију морају испуњавати услове из члана 19. тач. 1) и 2) овог закона.
- Најмање један члан комисије за ревизију мора бити лице које је овлашћени ревизор у складу са законом којим се уређује ревизија или које има одговарајућа знања и радно искуство у области финансија и рачуноводства.

КОМИСИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ - Члан 56

1) Припрема, предлаже и проверава спровођење рачуноводствених политика и политика управљања ризицима; 2) испитује примену рачуноводствених стандарда у припреми финансијских извештаја и оцењује садржину тих извештаја; 3) испитује испуњеност услова за израду консолидованих финансијских извештаја; 4) учествује у поступку избора ревизора и предлаже кандидата за ревизора; 5) у случају потребе даје образложени предлог за отказ уговора са ревизором; 6) врши надзор над поступком ревизије, укључујући и одређивање кључних питања која треба да буду предмет ревизије; 7) врши проверу независности и објективности ревизора; 8) врши друге послове које јој повери надзорни одбор.

- Најмање једанпут годишње комисија за ревизију подноси надзорном одбору извештаје о питањима из става 1. овог члана.

КОМИСИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ - Члан 65

- Јавно предузеће мора имати извршену ревизију финансијских извештаја од стране овлашћеног ревизора.
- Финансијски извештај са извештајем овлашћеног ревизора јавно предузеће доставља Влади, надлежном органу аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, ради информисања.

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ

“Службени гласник РС”, бр. 54 од 17. јула 2009, 73 од 12. октобра 2010, 101 од 29. децембра 2010, 101 од 30. децембра 2011, 93 од 28. септембра 2012, 62 од 16. јула 2013, 63 од 19. јула 2013 - исправка, 108 од 6. децембра 2013, 142 од 25. децембра 2014, 68 од 4. августа 2015 - др. закон, 103 од 14. децембра 2015, 99 од 12. децембра 2016, 113 од 17. децембра 2017, 95 од 8. децембра 2018, 31 од 29. априла 2019, 72 од 7. октобра 2019, 149 од 11. децембра 2020, 118 од 9. децембра 2021 - др. закон, 138 од 12. децембра 2022, 92 од 27. октобра 2023, 94 од 28. новембра 2024.“

Дефиниције које се користе у овом закону имају следеће значење:

4) Јавна средства су средства на располагању и под контролом Републике Србије, локалне власти и организација за обавезно социјално осигурање;

5) Корисници јавних средстава су директни и индиректни корисници буџетских средстава, корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање и јавна предузећа основана од стране Републике Србије, односно локалне власти, правна лица основана од стране тих јавних предузећа, правна лица над којима Република Србија, односно локална власт има директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или више од 50% гласова у управном одбору, друга правна лица у којима јавна средства чине више од 50% укупних прихода остварених у претходној пословној години, као и јавне агенције и организације на које се примењују прописи о јавним агенцијама...

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – Члан 80

Интерна финансијска контрола у јавном сектору обухвата:

- 1) финансијско управљање и контролу код корисника јавних средстава;
- 2) интерну ревизију код корисника јавних средстава;
- 3) хармонизацију и координацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије коју обавља Министарство финансија – Централна јединица за хармонизацију

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – Члан 81

Финансијско управљање и контрола

Корисници јавних средстава успостављају финансијско управљање и контролу, која се спроводи политикама, процедурама и активностима са задатком да се обезбеди разумно уверавање да ће своје циљеве остварити кроз:

- 1) пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима;
- 2) реалност и интегритет финансијских и пословних извештаја;
- 3) економично, ефикасно и ефективно коришћење средстава;
- 4) заштиту средстава и података (информација).

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – Члан 81

Финансијско управљање и контрола обухвата следеће елементе:

- 1) контролно окружење;
- 2) управљање ризицима;
- 3) контролне активности;
- 4) информисање и комуникације;
- 5) праћење и процену система

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – Члан 81

- Финансијско управљање и контрола организује се као систем процедура и одговорности свих лица у организацији.
- За успостављање, одржавање и редовно ажурирање система финансијског управљања и контроле, одговоран је руководилац корисника јавних средстава. Руководилац корисника јавних средстава може пренети надлежност за успостављање, одржавање и редовно ажурирање система финансијског управљања и контроле на лице које он овласти.

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – Члан 82

Интерна ревизија

Корисници јавних средстава успостављају интерну ревизију.

За успостављање и обезбеђење услова за адекватно функционисање интерне ревизије одговоран је руководилац корисника јавних средстава.

У јединицама локалне самоуправе интерна ревизија се по правилу успоставља актом скупштине као самостална служба, којом руководи службеник кога распоређује председник општине, односно градоначелник, у складу са прописаним условима.

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – Члан 82

- Интерна ревизија је организационо независна од делатности коју ревидира, није део ни једног пословног процеса, односно организационог дела организације, а у свом раду је непосредно одговорна руководиоцу корисника јавних средстава.
- Функционална независност интерне ревизије се обезбеђује самосталним одлучивањем о: подручју ревизије на основу процене ризика, начину обављања ревизије и извештавању о обављеној ревизији.

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – Члан 82

- Интерна ревизија на основу објективног прегледа доказа обезбеђује уверавање о адекватности и функционисању постојећих процеса управљања ризиком, контроле и управљања организацијом да ли ови процеси функционишу на предвиђен начин и омогућују остварење циљева организације.
- Интерна ревизија пружа саветодавне услуге које се састоје од савета, смерница, обуке, помоћи или других услуга у циљу повећања вредности и побољшања процеса управљања датом организацијом, управљања ризицима и контроле.
- Интерну ревизију обављају интерни ревизори.

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ – Члан 103

Прекршаји

Новчаном казном од 10.000 до 2.000.000 динара казниће се одговорно лице корисника буџетских средстава, одговорно лице корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање или друго одговорно лице, за следеће прекршаје: ...

10) уколико не достави извештај о адекватности и функционисању система финансијског управљања и контроле у складу са чланом 81. став 5. овог закона;

11) уколико не успостави и не обезбеди услове за адекватно функционисање интерне ревизије у складу са чланом 82. став 2. овог закона, а на начин прописан подзаконским актом из члана 82. став 14. овог закона;

12) не достави извештај о функционисању система интерне ревизије у складу са чланом 82. став 13. овог закона.

ЗАКОН О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ – КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ – Члан 104

- Захтев за покретање прекршајног поступка из чл. 103, 103а и 103б овог закона подноси буџетска инспекција .
- Прекршајни поступак из чл. 103, 103а и 103б овог закона не може се покренути ако протекне пет година од дана када је прекршај учињен.
- Прекршајни поступак из става 1. овог члана води се у складу са одредбама закона којим се уређују прекршаји.

ПРАВИЛНИК О ФУК

ПРАВИЛНИК О ЗАЈЕДНИЧКИМ КРИТЕРИЈУМИМА ЗА ОРГАНИЗОВАЊЕ И СТАНДАРДИМА И МЕТОДОЛОШКИМ УПУТСТВИМА ЗА ПОСТУПАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ("Сл. гласник РС", бр. 99/2011, 106/2013 и 84/2023)

Овим правилником прописују се заједнички критеријуми за организовање и стандарди и методолошка упутства за поступање и извештавање интерне ревизије и ближе уређују послови интерне ревизије код корисника јавних средстава

Интерна ревизија је активност која пружа независно објективно уверавање и саветодавна активност, са сврхом да допринесе унапређењу пословања корисника јавних средстава; помаже кориснику јавних средстава да оствари своје циљеве, тако што систематично и дисциплиновано процењује и вреднује управљање ризицима, контроле и управљање корисником јавних средстава

УСПОСТАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ – Члан 3

- 1) организовањем посебне функционално независне организационе јединице за интерну ревизију у оквиру корисника јавних средстава, која непосредно извештава руководиоца корисника јавних средстава;
- 2) организовањем заједничке јединице за интерну ревизију на предлог два или више корисника јавних средстава која ће обављати функцију интерне ревизије код свих корисника јавних средстава који су се споразумели о њеном организовању, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија;
- 3) обављањем интерне ревизије од стране јединице интерне ревизије другог корисника јавних средстава, на основу споразума, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија;

УСПОСТАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ - Члан 3

4) обављањем интерне ревизије од стране интерне ревизије надлежног директног корисника буџетских средстава Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, у складу са планом те јединице интерне ревизије.

Изузетно, кад не постоје услови за организовање јединице за интерну ревизију из става 1. овог члана, послове јединице за интерну ревизију може да обавља и интерни ревизор запослен код корисника јавних средстава, односно интерни ревизор са којим је закључен уговор о обављању тих послова. У том случају, интерни ревизор обавља послове руководиоца службе за интерну ревизију прописане овим правилником.

Јединица за интерну ревизију не може имати мање од три интерна ревизора од којих је један руководилац јединице за интерну ревизију. Број интерних ревизора одређује корисник јавних средстава интерним општим актом, на основу процене ризика, обима и сложености пословних процеса, обима средстава којима располаже и броја запослених.

УСПОСТАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ- Члан 5

Интерна ревизија се успоставља на начин из члана 3. став 1. тачка 4) овог правилника, код:.....

7) јавних предузећа основаних од стране аутономне покрајине, и правних лица основаних од стране тих предузећа, правних лица над којима аутономна покрајина има директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или 50% гласова у управном одбору, других правних лица у којима јавна средства чине више од 50% прихода остварених у претходној пословној години, од стране јединице интерне ревизије надлежног директног буџетског корисника преко којег њихов оснивач врши законом утврђена права у погледу упра вљања, односно финансирања;

Члан 5а

Интерна ревизија директног корисника буџетских средстава Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, код спровођења интерне ревизије код другог корисника јавних средстава у складу са чланом 3. став 1. тачка 4) овог правилника, нарочито:

- 1) припрема и доставља повељу интерне ревизије руководиоцима корисника јавних средстава који су у обухвату интерне ревизије у складу са овим правилником;
- 2) планира ревизије у складу са проценом ризика свих корисника јавних средстава који се налазе

Члан 5а

- 3) припрема стратешки план и годишње планове рада и подноси на одобравање руководиоцу директног корисника буџетских средстава Републике Србије, односно аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, обухватајући кориснике јавних средстава из надлежности који се налазе у делокругу рада интерне ревизије, према резултатима процене ризика;
- 4) током планирања ревизија координира и сарађује са корисницима јавних средстава из свог делокруга рада који су сами успоставили функцију интерне ревизије, како би се обезбедила адекватна покривеност и спречило преклапање послова

Члан 5а

- 5) обавља остале активности интерне ревизије у складу са чл. 27-30. овог правилника обухватајући све кориснике јавних средстава обухваћене делокругом рада интерне ревизије;
- 6) припрема годишњи извештај о раду којим обухвата и све кориснике јавних средстава из свог делокруга рада;
- 7) може да врши интерну ревизију више корисника јавних средстава из свог делокруга рада који обављају истоврсну делатност, на бази изабраног узорка корисника јавних средстава који обављају ту истоврсну делатност. Након овако спроведене интерне ревизије и на основу уочених недостатака који су релевантни за све друге кориснике који обављају исту врсту делатности, могу се дати препоруке свим осталим корисницима код којих није извршена интерна ревизија, који обављају ту врсту делатности

РАЗЛИКЕ / ПОДУДАРАЊА

Разлика код извођења интерне ревизије од стране запосленог интерног ревизора и јединице за интерну ревизију оснивача јесте у дефинисању ревизорског универзума, процени ризика и у достављању извештаја након извршене ревизије уверавања или саветодавне ревизије.

Сличност је у томе што и једни и други поступак планирања, спровођења ревизије и извештавања изводе у складу са методологијом рада коју је донело Министарство финансија и у складу са Међународним стандардима интерне ревизије.

МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

Глобални стандарди интерне ревизије Института интерних ревизора усмеравају професионалну праксу интерне ревизије широм света и служе као основа за вредновање и унапређење квалитета функције интерне ревизије.

Интерна ревизија и јавни интерес

- Јавни интерес обухвата друштвене и економске интересе и општу добробит друштва и организација које функционишу унутар тог друштва.
- Интерна ревизија игра кључну улогу у јачању способности организације да служи јавном интересу.
- Интерна ревизија доприноси општој стабилности и одрживости организације пружањем уверавања о њеној оперативној ефикасности, поузданости извештавања, усклађености са законима и/или прописима, заштити имовине и етичкој култури. Ово, заузврат, јача поверење јавности у организацију и шире системе чији је део.

Стандарди су организовани у пет домена

Домен I: Сврха интерне ревизије.

Домен II: Етика и професионалност.

Домен III: Управљање функцијом интерне ревизије.

Домен IV: Руковођење функцијом интерне ревизије.

Домен V: Пружање услуга интерне ревизије.

– Срж Стандарда чини 15 кључних принципа који омогућавају ефективну интерну ревизију. Сваки принцип је подржан стандардима који обухватају захтеве, разматрања за примену и примере доказа о усклађености.

Показивање усклађености са Стандардима

Захтеви, разматрања за примену и примери доказа о усклађености осмишљени су да помогну интерним ревизорима да се ускладе са Стандардима. Иако се очекује усклађеност са захтевима, интерни ревизори понекад можда неће бити у могућности да се ускладе са неким захтевом, али и даље могу постићи намеру стандарда.

Примена у малим функцијама интерне ревизије

- Способност функције интерне ревизије да се у потпуности усклади са Стандардима може бити условљена њеном величином или величином организације. Уз ограничене ресурсе, испуњавање одрђених задатака може бити изазовно.
- Поред тога, ако се функција интерне ревизије састоји од само једног члана, адекватан програм обезбеђења и унапређења квалитета захтеваће подршку изван функције интерне ревизије. (Видети и Стандарде 10.1 Управљање финансијским ресурсима, 12.1 Интерна процена квалитета и 12.3 Надзирите и унапређујте учинак ангажмана)

Примена у јавном сектору

Иако се Глобални стандарди интерне ревизије примењују на све функције интерне ревизије, интерни ревизори у јавном сектору раде у политичком окружењу које је подложно управљачким, организацијским и финансијским структурама које се могу разликовати од оних у приватном сектору. Природа ових структура и сродних услова може у великој мери зависити од надлежности и нивоа власти у оквиру којих функција интерне ревизије делује. Поред тога, нека терминологија која се користи у јавном сектору разликује се од оне у приватном сектору. Ове разлике могу утицати на начин на који функције интерне ревизије у јавном сектору примењују Стандарде. Одељак интерне ревизије, описује стратегије за усклађивање са околностима и условима специфичним за интерну ревизију у јавном сектору.

ОДБОР У СТАНДАРДИМА ИНТЕРНИХ РЕВИЗОРА

Највиши орган управљања организацијом, као што су:

- Управни одбор / Надзорни одбор / Одбор директора
- Комисија / Одбор за ревизију
- Одбор управитеља или повереника
- Група изабраних званичника или политички именованих лица
- Друго тело које има овлашћења над релевантним функцијама управљања.

Ако ништа од горе наведеног не постоји, „одбор” треба тумачити у значењу групе или лица које је највише управљачко тело на нивоу организације. На пример, руководилац организације и највише руководство.

I ДОМЕН

Интерна ревизија јача способност организације да створи, заштити и одржи вредност тако што одбору и руководству пружа независно, објективно и на ризику засновано уверавање, савет, увид и предвиђање.

Интерна ревизија на нивоу организације унапређује:

- Успешно постизање циљева.
- Процесе управљања организацијом, управљања ризицима и контролне процесе.
- Доношење одлука и надзор.
- Углед и кредибилитет код заинтересованих страна.
- Способност служења јавном интересу.

II ДОМЕН - ЕТИКА И ПРОФЕСИОНАЛНОСТ

Етички кодекс Института интерних ревизора и дефинишу очекивано понашање професионалних интерних ревизора, укључујући извршне руководиоце ревизије, друге појединце и било које ентитете који пружају услуге интерне ревизије.

Усклађеност са овим принципима и стандардима улива поверење у професију интерне ревизије, ствара етичку културу унутар функције интерне ревизије и пружа основу за ослањање на рад и просуђивање интерних ревизора. Од свих интерних ревизора се захтева да се придржавају стандарда етике и професионалности

II ДОМЕН - ЕТИКА И ПРОФЕСИОНАЛНОСТ

- Принцип 1. Покажите интегритет
- Принцип 2. Одржавајте објективност
- Принцип 3. Покажите компетентност
- Принцип 4. Покажите дужну професионалну пажњу
- Принцип 5. Одржавајте поверљивост

ДОМЕН III: УПРАВЉАЊЕ ФУНКЦИЈОМ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

Избор одговарајућег начина управљања је од суштинског значаја за ефективност функције интерне ревизије. Овај домен наводи захтеве који се стављају пред извршне руководиоце ревизије: да блиско сарађују са одбором како би успоставили функцију интерне ревизије, поставили је као независну и надгледали њен рад.

Састанак са одбором и највишим руководством:

Извршни руководилац ревизије мора да разговара о овом домену са одбором и највишим руководством.

ДОМЕН III: УПРАВЉАЊЕ ФУНКЦИЈОМ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

- **Принцип 6 Овлашћења од стране одбора**
- Стандард 6.2 Повеља интерне ревизије
- Стандард 6.1 Мандат интерне ревизије
- Стандард 6.3 Подршка одбора и највишег руководства
- **Принцип 7 Независно позиционирана**
- Стандард 7.2 Квалификације извршног руководиоца ревизије
- **Принцип 8 Надзор који спроводи одбор**
- Стандард 8.1 Сарадња са одбором
- Стандард 8.2 Ресурси
- Стандард 8.3 Квалитет
- Стандард 8.4 Екстерна процена квалитета

ДОМЕН IV: РУКОВОЂЕЊЕ ФУНКЦИЈОМ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

- **Принцип 9 Планирајте стратешки**
- Стандард 9.1 Разумевање управљања организацијом, управљања ризицима и контролних процеса
- Стандард 9.2 Стратегија интерне ревизије
- Стандард 9.3 Методологије
- Стандард 9.4 План интерне ревизије
- Стандард 9.5 Координација и ослањање

ДОМЕН IV: РУКОВОЂЕЊЕ ФУНКЦИЈОМ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

- **Принцип 10 Управљајте ресурсима**
- Стандард 10.1 Управљање финансијским ресурсима
- Стандард 10.2 Управљање људским ресурсима
- Стандард 10.3 Технолошки ресурси
- **Принцип 11 Комуницирајте ефективно**
- Стандард 11.1 Изградња односа и комуникација са заинтересованим странама
- Стандард 11.2 Ефективна комуникација
- Стандард 11.3 Саопштавање резултата
- Стандард 11.4 Грешке и пропусти
- Стандард 11.5 Саопштавање прихватања ризика

ДОМЕН IV: РУКОВОЂЕЊЕ ФУНКЦИЈОМ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

- **Принцип 12 Побољшајте квалитет**
- Стандард 12.1 Интерна процена квалитета
- Стандард 12.2 Мерење учинка
- Стандард 12.3 Надзирите и унапређујте учинак ангажмана

ДОМЕН V: ПРУЖАЊЕ УСЛУГА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

- Принцип 13 Планирајте ангажмане ефективно
- Стандард 13.1 Комуникација током ангажмана
- Стандард 13.2 Процена ризика ангажмана
- Стандард 13.3 Циљеви и обухват ангажмана
- Стандард 13.4 Критеријуми за вредновање
- Стандард 13.5 Ресурси ангажмана
- Стандард 13.6 Програм рада

ДОМЕН V: ПРУЖАЊЕ УСЛУГА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

- **Принцип 14 Спроведите ангажман**
- Стандард 14.1 Прикупљање информација за анализу и вредновање
- Стандард 14.2 Анализе и потенцијални налази ангажмана
- Стандард 14.3 Вредновање налаза
- Стандард 14.4 Препоруке и планови активности
- Стандард 14.5 Закључци ангажмана
- Стандард 14.6 Документација ангажмана
- **Принцип 15 Саопштите резултате ангажмана и надзирите планове активности**
- Стандард 15.1 Коначна комуникација ангажмана
- Стандард 15.2 Потврђивање примене препорука или планова активности

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

- Док се Глобални Стандарди интерне ревизије примењују на све функције интерне ревизије, интерни ревизори у јавном сектору раде у политичком окружењу под управљачким, организационим и структурама финансирања које се могу разликовати од оних у приватном сектору. Природа ових структура и повезаних услова може бити под утицајем јурисдикције и нивоа власти у којој функција интерне ревизије делује. Поред тога, поједина терминологија која се користи у јавном сектору разликује се од оне у приватном сектору. Ове разлике могу утицати на начин на који функције интерне ревизије у јавном сектору примењују Стандарде.
- Из тог разлога, екстерна процена квалитета функције интерне ревизије у јавном сектору треба да буде обављена од стране тима за оцењивање који је упознат са активностима и управљачким структурама јавног сектора. (Видети и Стандард 8.4 Екстерна процена квалитета)

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Функције интерне ревизије у јавном сектору често су дужне да се фокусирају на:

- Обезбеђивање усклађености са законима и/или прописима.
- Идентификовање могућности за побољшање ефикасности, ефикасности и економичности процеса и програма у надлежности јавне власти.
- Утврђивање да ли су јавни ресурси адекватно заштићени и прикладно коришћени за пружање услуга на правичан начин.
- Процену да ли је учинак организације у складу са њеним стратешким циљевима.

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Извршни руководиоца ревизије мора бити свестан закона и/или прописа који утичу на способност функције интерне ревизије да се у потпуности усклади са свим одредбама са Стандардима.

Повеља или друга документација могу се користити за објашњење како функција интерне ревизије испуњава захтеве закона и/или прописа, као и намеру Стандарда. Када усклађеност није могућа, извршни руководиоца ревизије мора документовати разлог, извршити одговарајућа обелодањивања и ускладити се са свим осталим захтевима Стандарда. (Видети и Стандарде 4.1 Усклађеност са Глобалним стандардима интерне ревизије, 6.1 Мандат интерне ревизије, 6.2 Повеља интерне ревизије, 8.3 Квалитет, 8.4 Екстерна процена квалитета, 12.1 Интерна процена квалитета и 15.1 Коначна комуникација ангажмана)

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

- Примена Глобалних стандарда интерне ревизије у јавном сектору садржи захтев за периодичним прегледом мандата ради ажурирања, наведен у Стандарду 6.1 Мандат интерне ревизије.
- Извршни руководиоци ревизије може периодично спроводити и документовати фокусирани преглед мандата и повеље да би утврдио да је постављена путања ка правној и/или регулаторној усклађености тачно дефинисана.
- Закони и/или прописи о јавном објављивању могу регулисати врсте докумената које је потребно јавно објавити и оне које не могу бити објављене. Методологије функција интерне ревизије у јавном сектору треба да укључују ове захтеве. (Видети и Стандарде 5.1 Употреба информација и 5.2 Заштита информација)

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Функција интерне ревизије може бити законски обавезна да буде одговорна и транспарентна према јавности. Да би адекватно служили својим заинтересованим странама, интерни ревизори могу размотрити мишљење јавности приликом планирања и обављања услуга интерне ревизије. Мишљење јавности могу исказати корисници услуга јавне власти, попут комуналних услуга, система јавног превоза, паркова и објеката за рекреацију, процеса издавања грађевинских дозвола и др.

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Управљање и организациона структура

- Неке организације у јавном сектору могу бити подложне вишеструким нивоима управљања, како унутар тако и изван организације, што извештајне односе извршног руководиоца ревизије, као и надзор и финансирање функције може учинити сложенијим.
- Глобални стандарди интерне ревизије помињу одговорности повезане са „одбором” и „највишим руководством”. Речник појмова дефинише „одбор” користећи концепте који обухватају различите управљачке структуре у јавном сектору. Пошто одбор у јавном сектору може бити тело које поставља политике, можда неће имати надлежност над аспектима који се тичу извршног руководиоца ревизије и функције интерне ревизије на начин описан Стандардима. На пример, такво тело можда неће моћи да именује, разреши или одреди накнаду за извршног руководиоца ревизије. У тим случајевима, одбор би и даље требало да пружи информације руководству у вези са оценом учинка и одлукама о именовану и разрешењу извршног руководиоца ревизије.

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Извршни руководиоци ревизије треба да избегава примање налога од стране изабраних функционера без претходног саветовања са одбором и највишим руководством, тј. оних који непосредно надгледају функцију интерне ревизије, осим ако ти функционери немају директне надзорне одговорности.

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Примена Глобалних стандарда интерне ревизије у јавном сектору

- Функције интерне ревизије могу бити одвојене од других делова организације, а извршни руководилац ревизије непосредно одговара законодавном телу које функционише као одбор.
- Функције интерне ревизије могу бити постављене на највиши ниво владине организације, а извршни руководилац ревизије извештава непосредно руководиоцу те организације.
- Функције интерне ревизије могу бити постављене унутар другог дела шире организације (као што је одељење или друга јединица унутар владине организације), при чему извршни руководилац ревизије одговара руководиоцу организације или неизвршном/надзорном одбору. Ово се може десити када постоји вишеслојна структура управљања и где постоји више од једног управљачког тела.

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

- Функције интерне ревизије могу бити одвојене од других делова организације зато што је извршни руководиолац ревизије изабран и подржан од стране бирача унутар јурисдикције и не подноси извештаје ниједном посебном надзорном телу или особи у организацији.
- Функције интерне ревизије могу бити постављене ниже у организацији, а извршни руководиолац ревизије одговара руководиоцу из тог одељења.
- Иако неки од ових случајева не испуњавају захтеве независности из Глобалних стандарда интерне ревизије,
- успостављање одбора за ревизију који се састоји од чланова из јавности, независних од руководства, чува независност и пружа стални надзор, савете и повратне информације

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Финансирање

- Процеси финансирања функција интерне ревизије значајно се разликују у јавном сектору. Неке управљачке и организационе структуре не дају одбору и највишем руководству овлашћење над буџетом. Ови услови спречавају извршног руководиоца ревизије да тражи одобрење буџета од одбора и највишег руководства и ограничавају могућност тражења или добијања додатних средстава због других приоритета финансирања унутар организације.
- На пример, неке функције интерне ревизије у јавном сектору могу свом одбору или законодавном телу поднети на одобрење независне захтеве за буџет. Другима су буџети део већег буџета организације, а распоред за функцију интерне ревизије одређује руководиоца организације и често је одобрава спољашње законодавно тело. У оба случаја, извршни руководиоца ревизије може пред одбором заступати своје ставове у погледу потребних ресурса

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Начин на који извршни руководиоца ревизије може трошити додељена средства, у јавном сектору може бити ограничен следећим условима:

- Систематизација радних места и/или уговори о раду често успостављају платне разреде за сваку класу позиција на основу знања, вештина и одговорности позиције, што ограничава надлежност извршног руководиоца ревизије или одбора да одреди накнаду за сваког запосленог. У таквим случајевима, извршни руководиоца ревизије треба да сарађује са функцијом људских ресурса, као што је описано у Стандарду

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Управљање људским ресурсима

- Од функције интерне ревизије може се захтевати да користи само софтвер одобрен у оквиру организације, што може ограничити способност извршног руководиоца ревизије да набави технологију за подршку функцији интерне ревизије. Функције интерне ревизије у јавном сектору треба користе своје одборе као заступнике за подршку својим технолошким потребама, при чему ће, ипак, можда морати да користе доступни софтвер за остварење плана ревизије на најефикаснији могући начин, одржавајући истовремено усклађеност са Стандардима

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

- Када ограничења у финансирању онемогућавају извршног руководиоца ревизије да добије адекватне ресурсе за спровођење екстерне процене квалитета, функције интерне ревизије у јавном сектору могу имати користи од учешћа у заједничким програмима процене са другим функцијама интерне ревизије.
- Када спољашње или надзорно тело обезбеђује финансирање за функцију интерне ревизије у јавном сектору, извршни руководиоца ревизије може бити обавезан да коначну комуникацију о ангажману достави телу које обезбеђује финансирање.

ПРИМЕНА ГЛОБАЛНИХ СТАНДАРДА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

ХВАЛА НА ПАЖЊИ